

พระราชบัญญัติ

การอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตและการให้บริการแก่ประชาชน
พ.ศ. ๒๕๖๙

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๙
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตและการให้บริการแก่ประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่หมวด ๑ บททั่วไป และมาตรา ๓๘ วรรคสอง ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่บรรดาการอนุญาต การจดทะเบียน และการแจ้ง รวมทั้งการพิจารณา การดำเนินการ และการให้บริการหรือประโยชน์อื่นใดแก่ประชาชน บรรดาที่ประชาชนต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐทุกหน่วย

“อนุญาต” หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมก่อนกระทำการนั้น และให้หมายความรวมถึงการออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้งหรือจดแจ้ง การให้ประทานบัตร และการให้อาชญาบัตรด้วย

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจในการอนุญาต

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

“กฎหมายว่าด้วยการอนุญาต” หมายความว่า บรรดากฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนดให้การดำเนินการใดหรือการประกอบกิจการใดจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

“คำขอ” หมายความว่า คำขออนุญาต และให้หมายความรวมถึงคำขอรับบริการและคำขอให้ดำเนินการอื่นใด

“บริการ” หมายความรวมถึง การดำเนินการตามคำขอหรือความประสงค์ของประชาชน รวมตลอดทั้งการอำนวยความสะดวก การให้ความอนุเคราะห์ สงเคราะห์ การจัดหรือให้สวัสดิการ และการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนใด ๆ แก่ประชาชนด้วย

“ประเมินผลสัมฤทธิ์” หมายความว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

“ระบบกลาง” หมายความว่า ระบบกลางตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

“คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

“สำนักงาน ก.พ.ร.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

(๒) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์

(๓) การดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเฉพาะในส่วนที่เป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการดำเนินงานของหน่วยธุรการขององค์กรดังกล่าว

(๔) การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ ตั้งแต่ในชั้นการสืบสวนและการสอบสวนเป็นต้นไป

(๕) การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เฉพาะในส่วนที่ไม่อาจกำหนดระยะเวลาดำเนินการที่แน่นอนได้ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

(๖) การอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารด้านยุทธการ รวมทั้งตามกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมยุทธภัณฑ์ และกฎหมายว่าด้วยโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน

การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การดำเนินการใดหรือแก่หน่วยงานของรัฐใดนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้กระทำเท่าที่จำเป็น และให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๘ หน่วยงานของรัฐพึงพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาอนุญาตและการให้บริการประชาชน ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพการ โดยหน่วยงานของรัฐ ผู้อนุญาต และเจ้าหน้าที่ของรัฐพึงตระหนักว่าประชาชน

เป็นประธานแห่งสิทธิที่จะได้รับบริการจากรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การพิจารณาอนุญาตและการให้บริการประชาชน รวมทั้งงานอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อความผาสุกของประชาชนโดยรวม รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีศักยภาพ ความซื่อสัตย์สุจริต และทัศนคติในการเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว ไม่สร้างภาระและขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

มาตรา ๙ ในกรณีที่การอนุญาต การให้บริการ หรือภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานของรัฐหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางการบริหารและปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติภารกิจแบบบูรณาการร่วมกัน และกำหนดหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐและความผาสุกของประชาชน

ในกรณีที่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งจากหน่วยงานของรัฐหรือระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยต้องร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้น

ในกรณีที่จะต้องมีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่จะจัดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกัน ในกรณีที่ไม่สามารถบูรณาการหรือร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย และเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้นและรายงานผลการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับการติดต่อสอบถาม ข้อเสนอแนะ หรือแสดงความคิดเห็นเป็นหนังสือจากประชาชน หรือจากหน่วยงานของรัฐด้วยกัน เกี่ยวกับงานบริการหรือการอนุญาตที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐนั้น ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นที่จะต้องตอบคำถามให้ข้อมูล หรือแจ้งผลการดำเนินการให้บุคคลดังกล่าวทราบภายในสิบห้าวัน

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการออกกฎเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดในการขอรับอนุญาตหรือขอรับบริการ หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ออกกฎดังกล่าวต้องคำนึงถึงความสะดวกและรวดเร็วที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ และสร้างภาระแก่ประชาชนน้อยที่สุด

กฎตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่กำหนดให้ประชาชนแสดงหรือส่งมอบเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ออก หรือมีเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารนั้นอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว และเอกสารที่เชื่อมโยงจากศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่กรณีจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ที่จะต้องให้ประชาชนนำเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารมาแสดงหรือส่งมอบในการยื่นคำขอตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่กำหนดให้ต้องส่งมอบเอกสารมากกว่าหนึ่งชุด หากผู้ยื่นได้ส่งมอบเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารให้หนึ่งชุดแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องเป็นผู้จัดทำสำเนาให้ครบถ้วนตามจำนวนที่ตนต้องการ

เมื่อมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายรวมทั้งกฎตามกฎหมายใด ให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎในความรับผิดชอบของตนทุกฉบับให้เป็นไปตามหลักการในมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีกฎหมายหรือกฎใดออกใช้บังคับและมีผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดที่ปรากฏในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ การเปลี่ยนแปลงเช่นว่านั้นมิให้ใช้บังคับแก่การยื่นคำขอที่ได้ยื่นไว้แล้วโดยชอบก่อนวันที่กฎหมายหรือกฎดังกล่าวมีผลใช้บังคับ เว้นแต่กฎหมายนั้นจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น แต่สำหรับในกรณีกฎจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นได้ก็แต่เฉพาะในกรณีที่การเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ยื่นคำขอ

ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใดมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงในสาระสำคัญอันส่งผลให้การดำเนินการบางกรณีต้องมีการขออนุญาตตามกฎหมายดังกล่าวเพิ่มเติม ห้ามมิให้บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในทางที่เป็นผลร้ายหรือก่อภาระแก่ประชาชนจนกว่าจะมีการแก้ไขคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายนั้นและเผยแพร่ตามมาตรา ๓๔ แล้ว ทั้งนี้ เว้นแต่กฎหมายดังกล่าวจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยชัดแจ้ง

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีศูนย์บริการร่วมเพื่อให้บริการแบบคำขอ รับคำขอ และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการขออนุญาต การอนุญาต และบริการต่าง ๆ ตามกฎหมายไว้ ณ ที่เดียวกันตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

การให้บริการของศูนย์บริการร่วมตามวรรคหนึ่ง จะต้องให้บริการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

หมวด ๒
การยื่นคำขออนุญาตและการอนุญาต

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดจะต้องได้รับอนุญาตและการอนุญาตนั้นไม่จำเป็นต้องออกกฎใด ๆ ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ

ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดจะต้องได้รับอนุญาตและการอนุญาตนั้นต้องมีการออกกฎ ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎนั้นมีผลใช้บังคับ

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเป็นผู้ปฏิบัติงานในราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบกฎหมายว่าด้วยการนั้นในราชการส่วนกลางเป็นผู้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเป็นคู่มือกลางฉบับเดียว

คู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรานี้อย่างน้อยต้องประกอบด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นคำขอ ค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต รายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ แนวทางการใช้ดุลพินิจ โดยต้องกำหนดให้สามารถยื่นคำขอและเอกสารด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการนี้ สำนักงาน ก.พ.ร. จะพิจารณากำหนดให้มีรายละเอียดเพิ่มเติมก็ได้

ให้สำนักงาน ก.พ.ร. มีหน้าที่ตรวจสอบคู่มือสำหรับประชาชนว่าสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าเรื่องใดเป็นภาระเกินสมควรกับประชาชน หรือปรากฏข้อเท็จจริงว่าหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตไม่อาจปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนได้ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงคู่มือสำหรับประชาชน หรือปฏิบัติให้ถูกต้องตรงตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีที่หน่วยงานดังกล่าวดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้รายงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการต่อไป

เพื่อประโยชน์แก่การจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรานี้ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจะพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้หน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตปฏิบัติในการพิจารณาอนุญาตเป็นการเพิ่มเติมก็ได้ โดยหน่วยงานของรัฐ

ผู้อนุญาตจะจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนหรือปฏิบัติขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดมิได้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะต้องกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตสำหรับกระบวนงานแต่ละประเภทไว้ด้วย โดยหากหน่วยงานใดประสงค์จะกำหนดระยะเวลาในคู่มือสำหรับประชาชนเกินกรอบระยะเวลาดังกล่าว ให้หน่วยงานดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อพิจารณาเห็นชอบกรอบระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตนั้น

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาเป็นเอกสาร ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เมื่อตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนให้บันทึกความถูกต้องครบถ้วนนั้นไว้ท้ายคำขอ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที แต่หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใดให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที ถ้าเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ถ้าเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ในขณะนั้น ให้บันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมไว้ในบันทึกดังกล่าวด้วย และให้เจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอลงนามไว้ในบันทึกนั้น

ให้เจ้าหน้าที่มอบสำเนาบันทึกตามวรรคหนึ่งให้ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐานโดยทันที

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอได้จัดทำคำขอถูกต้องและแนบเอกสารหรือหลักฐานครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ แล้ว หรือได้แก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมครบถ้วนตามที่เจ้าหน้าที่แนะนำหรือตามที่ปรากฏในบันทึกตามวรรคหนึ่งแล้ว เจ้าหน้าที่จะเรียกเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดเพิ่มเติมอีกไม่ได้ และจะปฏิเสธการพิจารณาคำขอนั้นโดยอาศัยเหตุแห่งความไม่สมบูรณ์ของคำขอหรือความไม่ครบถ้วนของเอกสารหรือหลักฐานไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ความไม่สมบูรณ์หรือความไม่ครบถ้วนนั้นเกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นผลให้ไม่อาจอนุญาตได้ ในกรณีนี้ให้ผู้อนุญาตสั่งการตามที่เห็นสมควร และให้ดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมตามที่เจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือตามที่ปรากฏในบันทึกตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่คืนคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือถึงเหตุแห่งการคืนคำขอให้ทราบด้วย

ผู้ยื่นคำขอจะอุทธรณ์คำสั่งคืนคำขอตามวรรคสี่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง หรือจะยื่นคำขอใหม่ก็ได้ แต่ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นคำขอใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ยื่นคำขอจะต้องยื่นคำขอนั้นใหม่ภายในระยะเวลาดังกล่าว

มาตรา ๑๖ เมื่อมีการยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ให้แล้วเสร็จภายในวันทำการถัดไป เมื่อตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องครบถ้วน ให้บันทึกความถูกต้องครบถ้วนนั้นไว้ท้ายคำขอ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที แต่หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใด ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันทีที่ตรวจสอบแล้วเสร็จ โดยให้บันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมไว้ในบันทึกดังกล่าวด้วย และให้เจ้าหน้าที่ลงนามไว้ในบันทึกนั้น และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

การยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าผู้อนุญาตได้รับตามวันและเวลาตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับแก่กรณีการยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ การแจ้ง การเรียกเอกสารหรือหลักฐาน และการคืนคำขอในกรณีดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๑๗ การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใดที่ไม่อาจดำเนินการตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ได้ เนื่องจากมีเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก หรือด้วยเหตุจำเป็นอื่นใด จะออกเป็นกฎกระทรวงกำหนดให้การอนุญาตนั้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ก็ได้ แต่กฎกระทรวงดังกล่าวต้องระบุระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๑๘ ผู้อนุญาตต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

เมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ แล้ว หากผู้อนุญาตยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุกสิบห้าวัน จนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมทั้งส่งสำเนาการแจ้งดังกล่าวให้สำนักงาน ก.พ.ร. ทราบทุกครั้ง เพื่อรวบรวมเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่ผู้อนุญาตพิจารณาไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เนื่องจากเหตุสุดวิสัย ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอ

ทราบถึงเหตุสุดวิสัยดังกล่าวเพียงหนึ่งครั้ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔

ในกรณีที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเห็นว่าความล่าช้าตามวรรคสองนั้นเกินสมควรแก่เหตุ หรือมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาต ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานของรัฐหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐนั้น

การแจ้งตามมาตรานี้ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีไม่แจ้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือแจ้งเกินระยะเวลาที่กำหนดอันเป็นการล่าช้าเกินสมควร ให้ถือว่าผู้อนุญาตกระทำการหรือละเว้นกระทำการเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เว้นแต่จะเป็นเพราะมีเหตุสุดวิสัย

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่กิจการหรือการดำเนินการใดไม่มีความเสี่ยงสูงที่จะก่อให้เกิดสาธารณภัยหรือก่ออันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ใช้ระบบอนุญาตโดยปริยายแก่กิจการหรือการดำเนินการนั้นสำหรับกรณีที่ผู้อนุญาตพิจารณาคำขออนุญาตไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ก็ได้ ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ชื่อใบอนุญาต รวมตลอดทั้งหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการของระบบอนุญาตโดยปริยายด้วย

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากผู้อนุญาตเห็นว่าอาจพิจารณาคำขออนุญาตที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเรื่องใดไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ผู้อนุญาตอาจแจ้งการขยายระยะเวลาการพิจารณาเรื่องนั้นต่อสำนักงาน ก.พ.ร. ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนดได้หนึ่งครั้งไม่เกินสิบห้าวัน หรือไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ แล้วแต่ระยะเวลาใดจะสั้นกว่า แต่ต้องแจ้งการขยายระยะเวลาก่อนพ้นกำหนดดังกล่าว

ให้ผู้อนุญาตแจ้งการขยายระยะเวลาตามวรรคสองให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมกับการแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าตามมาตรา ๑๘ ครั้งแรกด้วย

ในกรณีที่ผู้อนุญาตมิได้แจ้งการขยายระยะเวลาตามวรรคสอง หรือมีการแจ้งการขยายระยะเวลาแล้วแต่ผู้อนุญาตพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ขยายดังกล่าว ให้ถือว่าผู้อนุญาตมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ และให้แจ้งผู้ยื่นคำขอรวมทั้งสำนักงาน ก.พ.ร. ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ถือว่ามีคำสั่ง

อนุญาตดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ผู้ยื่นคำขอประกอบกิจการหรือดำเนินการตามที่ขอได้ทันทีตั้งแต่วันที่ถือว่าผู้อนุญาตมีคำสั่งอนุญาตโดยปริยายนั้น

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ และกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับใบอนุญาตนั้นมีลักษณะเป็นกิจการหรือการดำเนินการที่เห็นได้ว่าผู้รับอนุญาตจะประกอบกิจการหรือดำเนินการนั้นต่อเนื่องกัน ผู้รับอนุญาตจะต่ออายุใบอนุญาตโดยการชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ แทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก็ได้ และเมื่อหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตได้รับค่าธรรมเนียมดังกล่าวแล้ว ให้ออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้รับอนุญาตโดยเร็ว โดยให้ถือว่าผู้รับอนุญาตได้รับการต่ออายุใบอนุญาตตามกฎหมายนั้น ๆ แล้วตั้งแต่วันถัดจากวันที่ใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุลง ทั้งนี้ โดยหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตดังกล่าว

การชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

กิจการหรือการดำเนินการใดมีความเสี่ยงสูงที่จะก่อให้เกิดสาธารณภัยหรือก่ออันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง หรือมีเหตุผลความจำเป็นพิเศษอื่นที่ไม่สมควรดำเนินการตามวรรคหนึ่ง จะออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการหรือการดำเนินการนั้น ให้ไม่อยู่ภายใต้บังคับวรรคหนึ่งก็ได้ กฎกระทรวงดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติและชื่อใบอนุญาตที่ไม่อาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ และให้ระบุระยะเวลาในการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตไว้ให้ชัดเจนด้วย

กิจการหรือการดำเนินการตามกฎหมายใดมีการกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ แต่ไม่มีการกำหนดให้ผู้รับอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต เมื่อผู้รับอนุญาตยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้สามารถดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้จนกว่าผู้อนุญาตจะมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต และให้ถือว่าหลักฐานการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตไปพลางก่อน

ก่อนที่จะมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคสี่ ผู้อนุญาตต้องตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการก่อน หากพบข้อบกพร่อง ให้แจ้งผู้รับอนุญาตดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่เหมาะสม ถ้าผู้รับอนุญาตไม่แก้ไขภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ผู้อนุญาตจึงจะมีอำนาจออกคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต ทั้งนี้ ในการออกคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้อนุญาตต้องระบุเหตุผลประกอบคำสั่งดังกล่าวด้วย

มิให้ใช้บังคับมาตรานี้แก่กิจการหรือการดำเนินการใดที่ต้องขออนุญาตเป็นรายครั้ง

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่การประกอบกิจการหรือการดำเนินการของประชาชนในกิจการใดจำเป็นต้องได้รับการอนุญาตจากผู้อนุญาตหลายรายหรือหลายกระบวนงาน จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีใบอนุญาตหลักและใบอนุญาตรองของกิจการนั้นก็ได้ ผู้ใดได้รับใบอนุญาตหลักของกิจการใดให้ถือว่าผู้นั้นได้รับใบอนุญาตรองของกิจการนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตนั้นด้วยแล้ว โดยไม่ต้องยื่นคำขออนุญาตใหม่อีก และให้ระบุการได้รับอนุญาตสำหรับใบอนุญาตรองให้ชัดแจ้งไว้ในใบอนุญาตหลักดังกล่าวด้วย

ในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุให้ชัดแจ้งถึงกิจการที่เป็นใบอนุญาตหลักและกิจการที่ถือว่าได้รับใบอนุญาตรอง รวมตลอดทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตสำหรับใบอนุญาตหลัก และการมีส่วนร่วมในการพิจารณาของผู้อนุญาตตามใบอนุญาตรอง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและการนำส่งค่าธรรมเนียม

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตและกระทรวงเจ้าสังกัดของหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการในกิจการที่ต้องมีใบอนุญาตรองด้วย

ในมาตรานี้ “ใบอนุญาตหลัก” หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบกิจการหรือให้ดำเนินการในกิจการที่โดยทั่วไปแล้วจะมีการประกอบกิจการหรือดำเนินการที่เป็นใบอนุญาตรองด้วย และ “ใบอนุญาตรอง” หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบกิจการหรือให้ดำเนินการที่โดยทั่วไปแล้วเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบกิจการหรือการดำเนินการที่เป็นใบอนุญาตหลัก

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใดกำหนดอายุใบอนุญาตไว้น้อยกว่าห้าปี จะตราพระราชกฤษฎีกาขยายอายุใบอนุญาตสำหรับกฎหมายนั้นเป็นไม่น้อยกว่าห้าปีก็ได้

การตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าอายุใบอนุญาตที่กำหนดในกฎหมายนั้น ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติและชื่อใบอนุญาต อายุใบอนุญาตที่ขยายแล้ว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าห้าปี และค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระไว้ด้วย

มาตรา ๒๓ ก่อนตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ให้คณะรัฐมนตรีส่งร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาพิจารณาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวันในสมัยประชุมของรัฐสภา เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามิได้มีมติทักท้วง ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อไป

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่จะหารือกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ต่อไป

มาตรา ๒๔ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุญาตที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้รับอนุญาตให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตกำหนด และให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้อนุญาตที่จะต้องตรวจสอบตามหลักเกณฑ์และแนวทางดังกล่าว

เมื่อมีผู้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ หรือเสียหายจากการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้รับอนุญาต ไม่ว่าความจะปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เองหรือมีผู้ร้องเรียน ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการตรวจสอบและสั่งการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว

หลักเกณฑ์และแนวทางตามวรรคหนึ่ง ให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ใบอนุญาตหรือหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลาย หากจำเป็นต้องมีการแจ้งความเพื่อเป็นหลักฐานในการขอออกใบแทนใบอนุญาต ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตนั้น โดยไม่ต้องแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจอีก

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่กรณีที่ใบอนุญาตหรือหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตซึ่งออกให้หรืออยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่จะติดตามผลการปฏิบัติตามมาตรานี้ และรายงานคณะรัฐมนตรีในกรณีที่มีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้

หมวด ๓
การให้บริการ

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐใดมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณา รับรอง เห็นชอบ ให้ความเห็น จ่ายเงิน ให้ได้รับสวัสดิการ รวมทั้งการดำเนินการหรือการให้บริการอื่นใดแก่ประชาชน ให้นำความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับแก่การพิจารณา รับรอง เห็นชอบ ให้ความเห็น จ่ายเงิน ให้ได้รับสวัสดิการ รวมทั้งการดำเนินการหรือการให้บริการของหน่วยงานของรัฐนั้นด้วยโดยอนุโลม โดยในกรณีที่บทบัญญัติมาตราดังกล่าวกำหนดให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของผู้อนุญาต ให้ถือว่าเป็นหน้าที่หรืออำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่

และอำนาจตามกฎหมาย หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นมอบหมาย ในการพิจารณา รับรอง เห็นชอบ ให้ความเห็น จ่ายเงิน ให้ได้รับสวัสดิการ และการดำเนินการหรือการให้บริการอื่นใดดังกล่าว

หมวด ๔

การทบทวนและปรับปรุงการอนุญาตและการให้บริการ

มาตรา ๒๗ เมื่อมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินในประเด็นดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ความเหมาะสมและความคุ้มค่าของการใช้ระบบอนุญาต เมื่อพิจารณาถึงภาระหน้าที่ที่ประชาชนต้องปฏิบัติ กับประโยชน์ที่สังคมพึงได้รับจากการใช้ระบบอนุญาตพร้อมทั้งระบุอุปสรรคหรือความเสี่ยงหากเปลี่ยนจากระบบการขออนุญาตเป็นการจดแจ้งหรือการจดทะเบียน

(๒) ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตกำหนดให้คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจอนุญาต ให้ประเมินผลดีและผลเสียของการที่ยังคงระบบคณะกรรมการและการให้คณะกรรมการมีอำนาจอนุญาตไว้

การประเมินผลสัมฤทธิ์ในประเด็นตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด โดยให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้ประเมินอิสระด้วย เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดให้ประเมินผลสัมฤทธิ์ได้โดยไม่ต้องมีผู้ประเมินอิสระ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ไว้ในระบบกลางด้วย

ไม่ว่าจะมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามวรรคหนึ่งหรือไม่ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจะแจ้งหน่วยงานของรัฐพิจารณาประเมินผลสัมฤทธิ์ในประเด็นตามวรรคหนึ่งเป็นการเฉพาะในเวลาที่เห็นสมควรก็ได้ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นรายงานข้อเสนอแนะและผลการพิจารณาในประเด็นดังกล่าวพร้อมเหตุผลต่อคณะรัฐมนตรีผ่านคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เพื่อพิจารณามีมติต่อไป

มาตรา ๒๘ เมื่อมีเหตุจำเป็นอันสมควรที่จะต้องปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตหรือให้บริการตามที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนเพื่อให้การให้บริการประชาชนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ให้ผู้อนุญาตหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ โดยพลัน โดยต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและประชาชน และให้นำสถิติการแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าตามมาตรา ๑๘ มาประกอบการพิจารณาด้วย

การรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยให้ดำเนินการผ่านระบบกลางเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และจะใช้วิธีการอื่นเพิ่มเติมด้วยก็ได้

มาตรา ๒๙ ให้ผู้อนุญาตจัดให้มีการทบทวนคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เป็นประจำตามรอบระยะเวลาที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด แต่ไม่เกินสามปีนับแต่วันที่มีการทบทวนครั้งล่าสุด และให้เผยแพร่ผลการพิจารณาทบทวนดังกล่าวผ่านช่องทางที่สำนักงาน ก.พ.ร. ประกาศกำหนด

ให้นำความในมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับแก่การดำเนินการตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๕
ศูนย์รับคำขอกลาง

มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้คณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของสำนักงาน ก.พ.ร. จัดให้มีศูนย์รับคำขอกลางขึ้นในหน่วยงานของรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอต่าง ๆ ตามกฎหมาย ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการศูนย์ดังกล่าวก็ได้ โดยหน่วยงานของรัฐดังกล่าวเป็นผู้กำกับดูแล

การมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการศูนย์รับคำขอกลางตามวรรคหนึ่ง จะกระทำได้ต่อเมื่อมีหลักประกันเพียงพอที่จะคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความลับทางการค้าที่มีประสิทธิภาพ

มาตรา ๓๑ เมื่อมีศูนย์รับคำขอกลางตามมาตรา ๓๐ แล้ว

(๑) ในกรณีที่กฎหมายหรือกฎที่ออกตามกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ต้องยื่นคำขอหรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด ณ สถานที่ใด ถ้าได้มีการยื่นคำขอหรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดไปยังศูนย์รับคำขอกลางแล้ว ให้ถือว่าได้มีการยื่นคำขอ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดโดยชอบตามกฎหมายนั้นแล้ว

(๒) บรรดาเงินค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดที่ศูนย์รับคำขอกลางได้รับไว้ตาม (๑) ให้ศูนย์รับคำขอกลางนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินในนามของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ หรือส่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี และแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบทราบ

(๓) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายจากเงินที่จะต้องนำส่งคลัง ให้ศูนย์รับคำขอกลางหักเงินดังกล่าวแทนและส่งมอบเงินที่หักไว้นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ

โดยให้ศูนย์รับคำขอกลางมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายของศูนย์รับคำขอกลางตามอัตราที่จะได้ตกลงกับหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ

(๔) ระยะเวลาตามมาตรา ๑๘ ให้นับแต่วันที่ศูนย์รับคำขอกลางส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ โดยศูนย์รับคำขอกลางจะต้องส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวไม่ช้ากว่าหนึ่งวันทำการ และให้นำมาตรา ๑๘ วรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

(๕) ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบที่จะต้องส่งคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันให้ศูนย์รับคำขอกลาง และดำเนินการให้มีการฝึกอบรมหรือชี้แจงแก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขอกลาง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

(๖) ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขอกลางที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๖ และต้องรับผิดชอบในฐานะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖

ให้ศูนย์รับคำขอกลางจัดให้มีแบบคำขอกลางที่สามารถใช้ในการยื่นคำขอผ่านศูนย์รับคำขอกลางได้ในหลายประเภทกิจการและต่อหลายหน่วยงานของรัฐ โดยหากการอนุญาตหรือบริการใดจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลนอกเหนือจากข้อมูลที่ผู้ยื่นคำขอให้ไว้ในแบบคำขอกลาง ให้จัดทำเป็นแบบคำขอผนวกเฉพาะสำหรับการอนุญาตหรือบริการนั้น

ให้ถือว่าแบบคำขอกลางและแบบคำขอผนวกตามวรรคสองเป็นแบบคำขอตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นกำหนด

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะอนุญาตให้ศูนย์รับคำขอกลางหักเงินค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดตาม (๒) เป็นรายจ่ายสำหรับพัฒนาการให้บริการของศูนย์รับคำขอกลาง ไม่เกินร้อยละห้าสิบก็ได้

มาตรา ๓๒ ให้ศูนย์รับคำขอกลางมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำขอและค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด รวมตลอดทั้งคำอุทธรณ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(๒) ให้ข้อมูล ชี้แจง และแนะนำผู้ยื่นคำขอหรือประชาชนให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต ขอรับเงิน ขอรับสวัสดิการ หรือขอรับบริการ รวมตลอดทั้งความจำเป็นในการยื่นคำขออื่นใดที่จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมาย ในการประกอบกิจการหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๓) ส่งคำขอ หรือคำอุทธรณ์ ที่ได้รับจากผู้ยื่นคำขอหรือผู้ยื่นคำอุทธรณ์พร้อมทั้งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และคอยติดตามเร่งรัดหน่วยงานของรัฐดังกล่าว

เพื่อดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ และคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ หรือตามกฎหมายที่ให้สิทธิในการอุทธรณ์

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามมาตรานี้ ให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขอกลางมีฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

มาตรา ๓๓ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. มีหน้าที่และอำนาจในการกำกับดูแล ประสาน และขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐพัฒนาการให้บริการประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบตลอดทั้งกระบวนงาน และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รวบรวมปัญหาและอุปสรรคจากการอนุญาตและการดำเนินการของศูนย์รับคำขอกลาง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

(๒) ในกรณีที่เห็นว่าหลักเกณฑ์หรือวิธีการในการยื่นคำขอ มีรายละเอียดหรือกำหนดให้ต้องส่งเอกสารที่ไม่จำเป็น หรือไม่เอื้อต่อการให้บริการประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือเป็นภาระเกินสมควรแก่ประชาชน ให้เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อสั่งการให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(๓) เสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอน ระยะเวลา เกี่ยวกับการอนุญาต การจ่ายเงิน การให้ได้รับสวัสดิการ หรือการให้บริการต่าง ๆ รวมถึงข้อเสนอในการออกกฎหมาย กฎ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการอนุญาต การจ่ายเงิน การให้ได้รับสวัสดิการ หรือการให้บริการเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้น

หมวด ๖
บทเบ็ดเตล็ด

มาตรา ๓๔ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ รวมทั้งหลักเกณฑ์และแนวทางตามมาตรา ๒๔ ได้โดยสะดวก ให้ผู้อนุญาตและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่เผยแพร่คู่มือ หลักเกณฑ์และแนวทางดังกล่าวผ่านระบบสารสนเทศของหน่วยงานและปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านช่องทางที่สำนักงาน ก.พ.ร. ประกาศกำหนด

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ผู้ใดมีความจำเป็นเร่งด่วน ประสงค์จะได้รับอนุญาตหรือบริการในระยะเวลารวดเร็วเป็นพิเศษกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน จะยื่นคำขอเพื่อขอรับการอนุญาตหรือบริการเป็นพิเศษดังกล่าว โดยยินยอมเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นตามที่ผู้อนุญาตกำหนดก็ได้

การจัดให้มีช่องทางพิเศษแบบเร่งด่วนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกฎกระทรวงดังกล่าวให้ระบุค่าใช้จ่ายที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องชำระเพิ่มขึ้นด้วย

การจัดให้มีช่องทางพิเศษตามวรรคสอง ต้องไม่มีผลกระทบต่อการให้บริการประชาชนตามปกติที่ปรากฏอยู่ในคู่มือสำหรับประชาชนอยู่แล้ว

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะอนุญาตให้หน่วยงานของรัฐหักเป็นรายจ่ายสำหรับพัฒนาการให้บริการแก่ประชาชนไม่เกินร้อยละห้าสิบก็ได้

ความในวรรคสี่ไม่ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีกฎหมายกำหนดให้รายได้ของหน่วยงานตกเป็นของหน่วยงานนั้น

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการให้บริการประชาชน หน่วยงานของรัฐอาจจัดให้แบบคำขอ ใบอนุญาต หลักฐานการต่ออายุใบอนุญาต ใบแทนใบอนุญาต หรือคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น หรือมีภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นกำกับด้วย ตามที่เห็นสมควรหรือตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอแนะก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ การกรอกข้อความในเอกสารดังกล่าวจะกระทำเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นดังกล่าวก็ได้ และมิให้นำมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๗ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใด อ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นอ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในบทมาตราที่มีนัยเดียวกัน

มาตรา ๓๘ คู่มือสำหรับประชาชนที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีคู่มือสำหรับประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องเดียวกัน

ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๒๖ จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ ให้พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่ากฎกระทรวงตามมาตรา ๒๐ วรรคสองจะใช้บังคับ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐใดมีการจัดให้มีช่องทางพิเศษแบบเร่งด่วนอยู่แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ต่อไปจนกว่ากฎกระทรวงตามมาตรา ๓๕ วรรคสองจะใช้บังคับ และเมื่อกฎกระทรวงดังกล่าวใช้บังคับแล้วให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและภายในระยะเวลาที่กฎกระทรวงกำหนด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อนุทิน ชาญวีรกูล
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ทันสมัย มีกำหนดเวลาดำเนินการในแต่ละขั้นตอนที่ชัดเจน ลดขั้นตอนการอนุญาตที่ไม่จำเป็น นำเทคโนโลยีมาใช้ในการอนุญาตและการให้บริการภาครัฐ และให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจในการอนุมัติ อนุญาต เพียงเท่าที่จำเป็น อันเป็นการลดภาระและต้นทุนของประชาชนซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้